

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/225321,W-holdzie-polskim-zolnierzom-wyzwolicielom-Ankony.html>
26.02.2026, 16:58

W hołdzie polskim żołnierzom – wyzwolicielom Ankony

W 81. rocznicę wyzwolenia Ankony oddaliśmy cześć żołnierzom 2. Korpusu Polskiego gen. Władysława Andersa. W Loreto uhonorowaliśmy siostry nazaretanki, które dbają o groby polskich bohaterów. Podczas uroczystości w Ankonie zaprezentowaliśmy wystawę „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności”.

17.07.2025

Bohaterowie walk o Ankonę spoczywają na Polskim Cmentarzu Wojennym w Loreto, którym opiekują się siostry nazaretanki. W podziękowaniu za ich działalność na rzecz propagowania historii żołnierzy 2. Korpusu Polskiego oraz kultywowanie polskich tradycji narodowych i postaw patriotycznych 17 lipca 2025 r. w Loreto uhonorowaliśmy je złotym medalem „Reipublicae Memoriae Meritum”. Uroczystość, z udziałem Anny Marii Anders – córki generała Władysława Andersa oraz Adama Siwka – dyrektora Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa Instytutu Pamięci Narodowej, poprzedziła Msza św. w bazylice w Loreto, której przewodniczył biskup Fabio Dal Cin.

Zgromadzenie Sióstr Najświętszej Rodziny z Nazaretu – Wspólnota Domu Zakonnego w Loreto od wielu lat wspiera ustawową misję Instytutu Pamięci Narodowej, dba o polski cmentarz w Loreto. Jak przypomniał podczas uroczystości Adam Siwek, dyrektor Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN, w 1946 r. gen. Władysław Anders skierował do ówczesnej przełożonej generalnej Zgromadzenia Matki Bożeny Staczyńskiej prośbę o objęcie opieką polskiego cmentarza wojennego w Loreto. Do 1972 roku cmentarz pozostawał na faktycznym utrzymaniu sióstr, które zabiegały o pozyskanie niezbędnych środków finansowych, przeprowadzały konieczne naprawy i utrzymywały piękne krzewy róż, z których słynął cmentarz. Pierwszą opiekunką Polskiego Cmentarza Wojennego w Loreto była siostra Krzysztofora, która zmarła w 1967 r. po 21 latach wiernej wytrwałej służby spoczywającym na tym cmentarzu żołnierzom.

- Wręczony dzisiaj medal Reipublicae Memoriae Meritum jest wyrazem wdzięczności dla siostry Krzysztofory i jej następczyń – wszystkich sióstr z domu w Loreto, które do dziś sprawują duchową opiekę nad grobami naszych bohaterów.

To szczególny rok dla sióstr nazaretanek, gdyż przypada w nim 150. rocznica powołania Zgromadzenia Sióstr Najświętszej Rodziny z Nazaretu, a zarazem 100. rocznica utworzenia Prowincji Warszawskiej Zgromadzenia, co Instytut Pamięci Narodowej miał honor uczcić fundując pomnik na terenie domu zakonnego w Warszawie

- powiedział podczas uroczystości dyrektor Adam Siwek, dziękując wszystkim dbającym o polskie groby we Włoszech.

Zgromadzenie Sióstr Najświętszej Rodziny z Nazaretu zostało założone w 1875 roku w Rzymie przez bł. Franciszkę Siedliską (znaną jako Matka Maria od Pana Jezusa Dobrego Pasterza). Skupia się na naśladowaniu życia Świętej Rodziny z Nazaretu, promowaniu wartości rodzinnych i służbie Kościołowi, działa w wielu krajach, m.in. w Polsce, USA, Francji, Anglii, Rosji, Izraelu i Włoszech.

W Loreto we Włoszech Nazaretanki prowadzą dom zakonny i posługują w sanktuarium Santa Casa (Świętego Domku). Zajmują się duchowym towarzyszeniem pielgrzymom przybywającym z całego świata, organizują rekolekcje, modlitwy, adoracje, duszpasterstwo powołaniowe i rodzinne, żyją duchowością opartą na kontemplacji życia Jezusa, Maryi i Józefa w ukrytym życiu rodzinnym.

Loreto to jedno z najważniejszych miejsc maryjnych – zgodnie z tradycją, znajduje się tam dom Matki Bożej, przeniesiony z Nazaretu. Nazaretanki, których charyzmatem jest życie duchowością Świętej Rodziny, czują się szczególnie związane z tym miejscem i jego przesłaniem.

Uroczystość wręczenia medalu IPN „Reipublicae Memoriae Meritum” siostrom nazaretankom. Na zdj. Adam Siwek, dyrektor Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN – Loreto, 17 lipca 2025. Fot. Mateusz Niegowski (IPN)

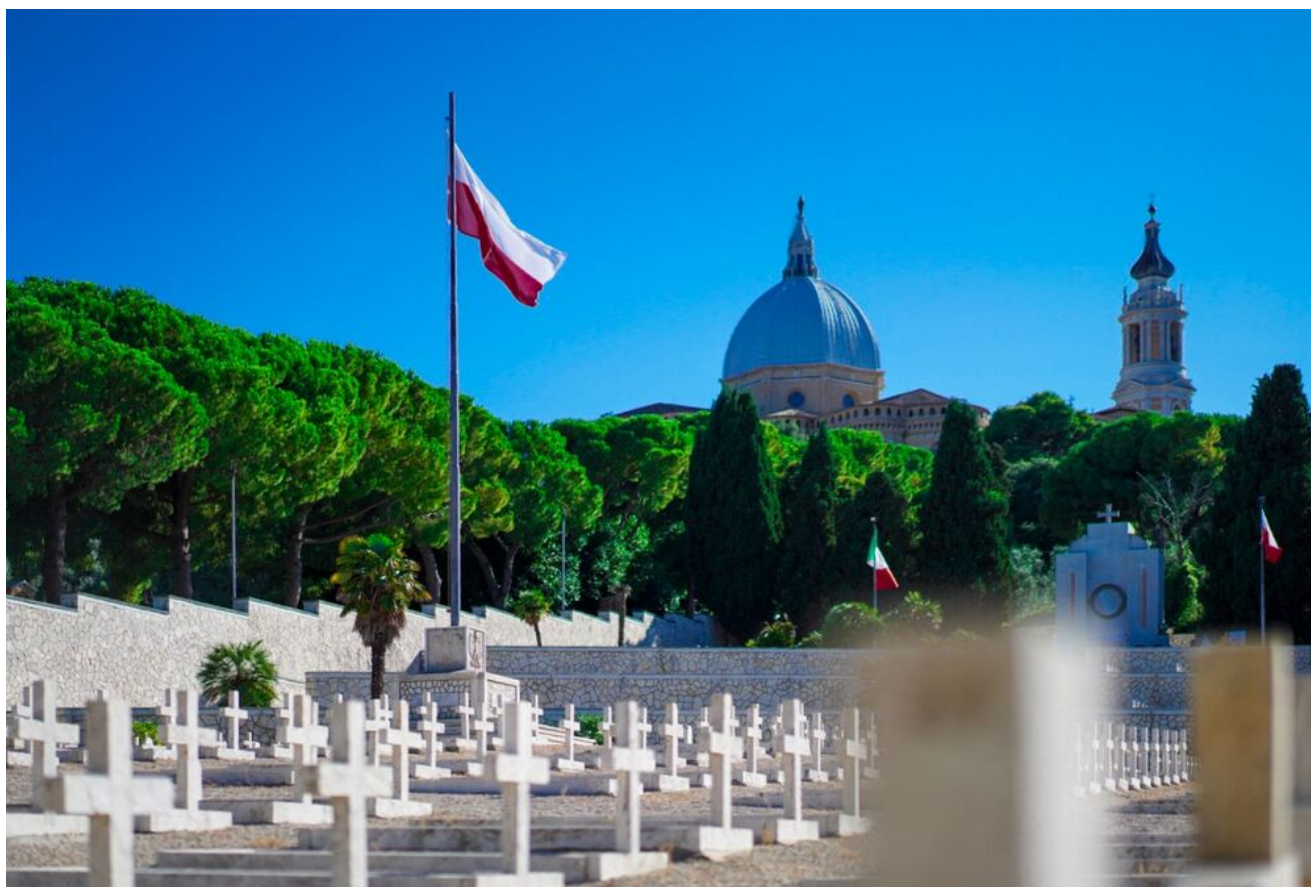
Uroczystość wręczenia medalu IPN „Reipublicae Memoriae Meritum” siostrom nazaretankom – Loreto, 17 lipca 2025. Fot. Mateusz Niegowski (IPN)

Uroczystość wręczenia medalu IPN „Reipublicae Memoriae Meritum” siostrom nazaretankom – Loreto, 17 lipca 2025. Fot. Mateusz Niegowski (IPN)

Po południu na cmentarzu w Loreto Adam Siwek, dyrektor Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN oraz Anna Maria Anders złożyli kwiaty przed głównym pomnikiem. W uroczystości wzięły udział władze miasta Ankona i kierownik Ambasady RP w Rzymie.

Po Mszy św. dyrektor Adam Siwek zapalił znicz „ogień pamięci” przed grobem Zbigniewa Okulickiego – podporucznika, żołnierza 2 Korpusu Polskiego, odznaczony Virtuti Militari, syna gen. Leopolda Okulickiego ps. „Niedźwiadek”.

Uroczystości na cmentarzu w Loreto – 17 lipca 2025. Fot. Mateusz Niegowski (IPN)

Uroczystości na cmentarzu w Loreto – 17 lipca 2025. Fot. Mateusz Niegowski (IPN)

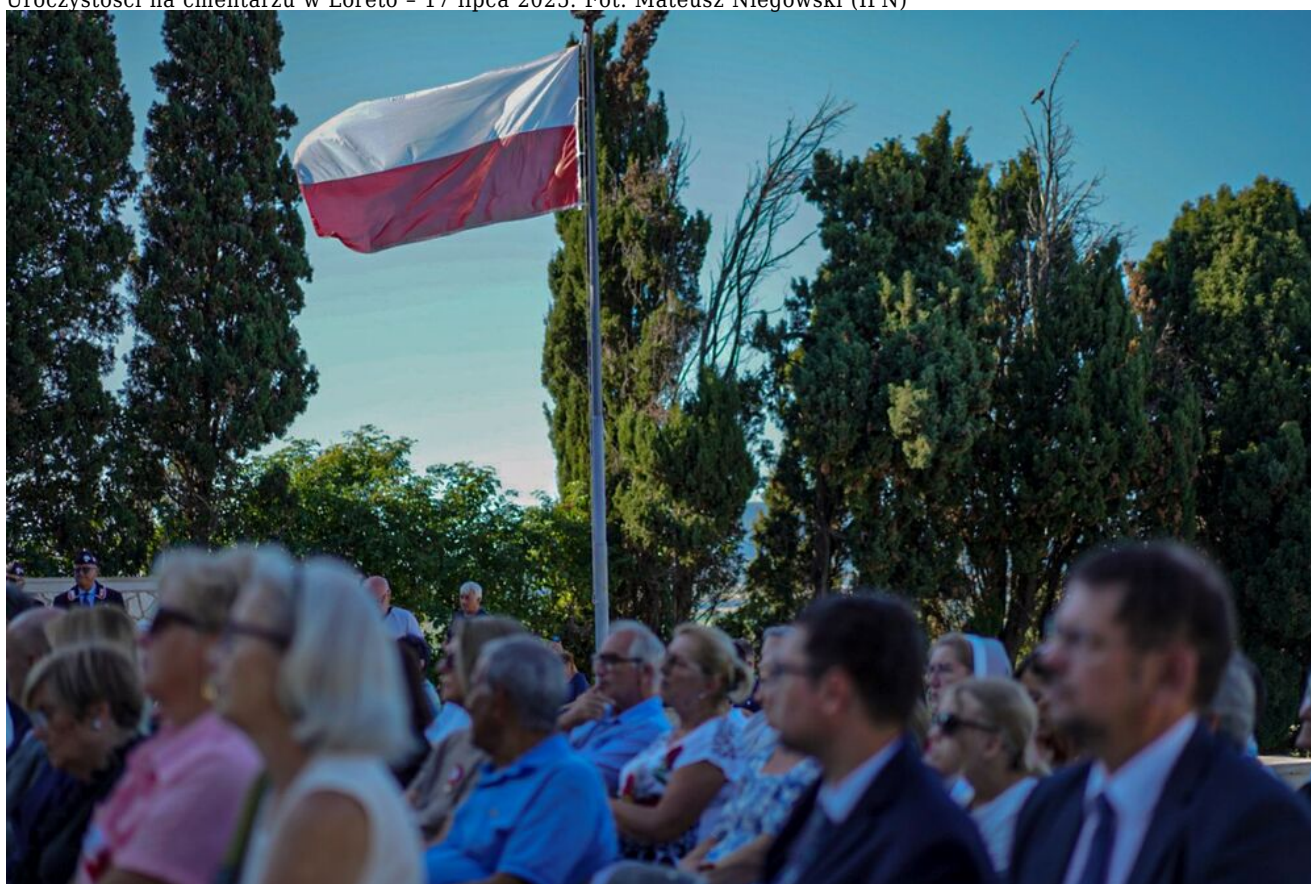
Uroczystości na cmentarzu w Loreto - 17 lipca 2025. Fot. Mateusz Niegowski (IPN)

Uroczystości na cmentarzu w Loreto - 17 lipca 2025. Fot. Mateusz Niegowski (IPN)

Uroczystości na cmentarzu w Loreto - 17 lipca 2025. Fot. Mateusz Niegowski (IPN)

Uroczystości na cmentarzu w Loreto - 17 lipca 2025. Fot. Mateusz Niegowski (IPN)

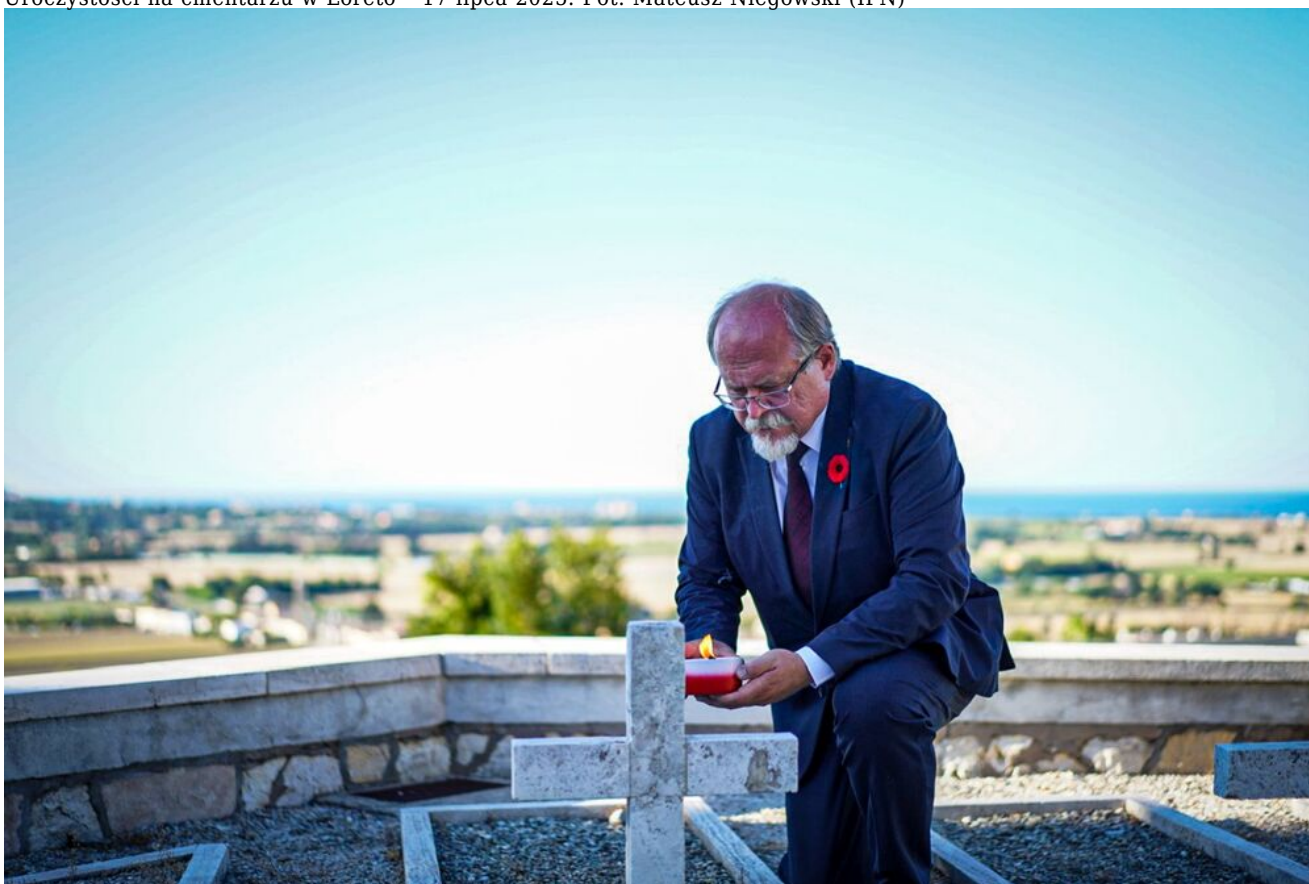
Uroczystości na cmentarzu w Loreto – 17 lipca 2025. Fot. Mateusz Niegowski (IPN)

Uroczystości na cmentarzu w Loreto – 17 lipca 2025. Fot. Mateusz Niegowski (IPN)

Uroczystości na cmentarzu w Loreto - 17 lipca 2025. Fot. Mateusz Niegowski (IPN)

Dyrektor BUWiM IPN Adam Siwek zapalił znicz „ogień pamięci” przed grobem Zbigniewa Okulickiego - podporucznika, żołnierza 2 Korpusu Polskiego, syna gen. Leopolda Okulickiego ps. „Niedźwiadek” - Loreto, 17 lipca 2025. Fot. Mateusz Niegowski (IPN)

Dyrektor BUWiM IPN Adam Siwek zapalił znicz „ogień pamięci” przed grobem Zbigniewa Okulickiego – podporucznika, żołnierza 2 Korpusu Polskiego, syna gen. Leopolda Okulickiego ps. „Niedźwiadek” - Loreto, 17 lipca 2025. Fot. Mateusz Niegowski (IPN)

Uroczystości na cmentarzu w Loreto – 17 lipca 2025. Fot. Mateusz Niegowski (IPN)

18 lipca 2025 r. dyrektor BUWiM Adam Siwek i Anna Maria Anders, wraz z delegacją władz miasta Ankona, złożyli wieńce przy Porta di Santo Stefano – przed tablicą upamiętniającą wyzwolenie miasta przez 2 Korpus Polski oraz przy pomniku Karpatczyków.

Dyrektor BUWiM Adam Siwek i Anna Maria Anders składają wieniec przed tablicą upamiętniającą wyzwolenie miasta przez 2 Korpus Polski - Ankona, 18 lipca 2025. Fot. Mateusz Niegowski (IPN)

Uroczystości przy Porta di Santo Stefano - Ankona, 18 lipca 2025. Fot. Mateusz Niegowski (IPN)

Dyrektor BUWiM Adam Siwek i Anna Maria Anders składają wieniec przed tablicą upamiętniającą wyzwolenie miasta przez 2 Korpus Polski - Ankona, 18 lipca 2025. Fot. Mateusz Niegowski (IPN)

Dyrektor BUWiM Adam Siwek i Anna Maria Anders składają wieniec przy pomniku Karpaczczyków - Ankona, 18 lipca 2025. Fot. Mateusz Niegowski (IPN)

Uroczystości przy Porta di Santo Stefano – Ankona, 18 lipca 2025. Fot. Mateusz Niegowski (IPN)

Uroczystości przy Porta di Santo Stefano – Ankona, 18 lipca 2025. Fot. Mateusz Niegowski (IPN)

Wieczorem 18 lipca w Ankonie zaprezentowaliśmy wystawę „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności”.

- Dumni z poświęcenia ojczyźnie i z daniny krwi, jaką złożyli w bitwie o Ankone, w kampanii włoskiej i podczas całej II wojny światowej polscy żołnierze, mamy

obowiązek przypominać młodemu pokoleniu trudne losy naszych przodków w XX wieku, aby ta bolesna historia już się nigdy więcej nie powtórzyła. Właśnie temu mają służyć wystawy o tematyce historycznej, uroczystości czy książki, jak również przyjazne relacje budowane pomiędzy wszystkimi narodami i pomiędzy ludźmi dobrej woli pochodzącymi z różnych stron świata

- napisał w liście skierowanym do uczestników wernisażu dr hab. Karol Polejowski, zastępca prezesa Instytutu Pamięci Narodowej.

Z przesłaniem do gości wydarzenia zwrócił się mjr Władysław Dąbrowski. W odczytanym liście napisał:

- My, żołnierze 2. Korpusu, wierzyliśmy, że nasza odwaga, determinacja i poświęcenie, przelana przez nas krew, przyczynią się do wielkiego wspólnego zwycięstwa nad nazistowskimi Niemcami, do zwycięstwa dobra nad złem. Ze nasza walka i nasza ofiara ma głęboki sens i będzie źródłem inspiracji dla przyszłych pokoleń. Ze wolność, niepodległość i miłość do Ojczyzny to wartości nadrzędne, za które warto walczyć i ginąć. To właśnie czułem, widząc polską flagę, powiewającą nad zdobytym klasztorem na Monte Cassino.

W wernisażu wzięli udział Adam Siwek dyrektor Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa oraz Anna Maria Anders, córka gen. Władysława Andersa, dowódcy 2. Korpusu Polskiego wslawionego walkami sprzed 81 lat.

Wystawa „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności” powstała w ramach międzynarodowego projektu „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności”, który [Instytut Pamięci Narodowej zainaugurował w marcu 2022 roku](#), w 80. rocznicę rozpoczęcia wędrówki armii gen. Andersa ewakuowanej z ZSRS.

Od tego czasu była pokazywana w wielu krajach na 5 kontynentach w ponad 50 zagranicznych lokalizacjach od Republiki Południowej Afryki, Zimbabwe i Stanów Zjednoczonych po Iran.

Otwarcie wystawy „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności” w Ankonie – 18 lipca 2025. Fot. Mateusz Niegowski (IPN)

Otwarcie wystawy „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności” w Ankonie – 18 lipca 2025. Fot. Mateusz Niegowski (IPN)

Otwarcie wystawy „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności” w Ankonie – 18 lipca 2025. Fot. Mateusz Niegowski (IPN)

Otwarcie wystawy „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności” w Ankonie – 18 lipca 2025. Fot. Mateusz Niegowski (IPN)

Otwarcie wystawy „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności” w Ankonie – 18 lipca 2025. Fot. Mateusz Niegowski (IPN)

Otwarcie wystawy „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności” w Ankonie – 18 lipca 2025. Fot. Mateusz Niegowski (IPN)

* * *

W 1944 r. we Włoszech toczyły się zacięte walki wojsk aliantów z Wehrmachtem. W działaniach odbicia półwyspu Apenińskiego brał również udział 2. Korpus Polski pod dowództwem gen.

Władysława Andersa. W maju Polacy zajęli zaciekle broniony przez Niemców klasztor na wzgórzu Monte Cassino. W lipcu w trakcie działań pościgowych prowadzonych wzdłuż Adriatyku polscy żołnierze dotarli pod Ankonę.

17 lipca 1944 r. o 6.00 rano ruszyło natarcie na Ankonę – poprzedzone było atakami artyleryjskimi. Na przedpolach miasta gen. Władysław Anders postanowił wykonać główne uderzenie siłami 5. Kresowej Dywizji Piechoty, której powierzono zadanie opanowania wzgórz w rejonie Paterniano – Monte della Crescia – Monte Tarto. W pasie nadmorskim jednostki wroga miała wiązać walką 3. Dywizja Strzelców Karpackich. Z rejonu Offagna Niemcy wyprowadzali kontrataki. Uderzenia nieprzyjaciela odparto i opanowano miejscowość. Oddziałom polskiej piechoty udało się obejść pozycje niemieckie i wyjść na tyły wroga. 18 lipca Polacy wkroczyli do miasta.

Po stronie niemieckiej zginęło, zostało rannych bądź trafiło do niewoli 4 tys. żołnierzy. Ponad 1080 żołnierzy 2. Korpusu Polskiego poległych w walkach o wyzwolenie włoskiego regionu Marche pochowano na cmentarzu w Loreto, u stóp XV-wiecznej bazyliki loretańskiej.

Walki 2. Korpusu Polskiego o Ankonę i przełamanie linii Gotów, lipiec 1944 r. fot. AIPN

Dwa żołnierskie hełmy na gąsienicy zniszczonego czołgu, Ankona, 1944 r. (fot. Instytut Polski i Muzeum im. gen. Sikorskiego w Londynie)

Żołnierze 6. Lwowskiej Brygady Piechoty z 5. Kresowej Dywizji Piechoty przy obsłudze moździerza, 2. Korpus Polski we Włoszech, 1944-1945 r. fot. AIPN

Podczas walk o Ankone lotnictwo niemieckie prowadziło nocami bombardowania głównie terenu nadmorskiego. 6 lipca 1944 r. jedna z bomb uszkodziła kopułę bazyliki Santa Casa di Loreto, ale nie przebiła się do środka kościoła. Wybuchł pożar. Bazylikę ugasili żołnierze 3. Dywizji Strzelców Karpackich. W czasie akcji żaden z polskich żołnierzy nie zginął i nie został ranny.

U stóp bazyliki znajduje się polski cmentarz, na którym pochowano żołnierzy 2. Korpusu Polskiego. Polacy walczyli pod Filottrano, Rustico i Polverigi o zdobycie Ankony, która została odbita z rąk Niemców 18 lipca 1944 r. Jest tam m.in. grób Zbigniewa Okulickiego, syna gen. Leopolda Okulickiego, ps. „Niedźwiadek”. Zbigniew zginął 8 lipca 1944 r. w walkach pod Osimo koło Ankony.

„Miał dwadzieścia lat. Do dziś łudziłem się, że to nieprawda.
Nikogo tak w życiu nie kochałem, jak jego”

- generał Leopold Okulicki o śmierci swojego jedyne syna Zbigniewa, grudzień 1944 r.

„Oddali ducha Bogu, ciała ziemi włoskiej, a serca Polsce”

- inskrypcja na polskim cmentarzu w Loreto.

Spalona kopuła bazyliki Santa Casa di Loreto, lipiec 1944 r. (fot. NAC)

Żołnierze 2. Korpusu Polskiego podczas walk o Osimo. Punkt obserwacyjny w Loreto, 1944 r. (fot NAC)

Spółdzielczość
Szlaki Nadziei
sejka Wolności

8 lipca 1944 r. w walkach pod Osimo koło Ankony zginął Zbigniew Okulicki (ur. 17 lutego 1924 w Kielcach), syn gen. Leopolda Okulickiego ps. „Niedźwiadek”. Pochowany został na cmentarzu w Loreto (fot. domena publiczna)

Więcej o losach 2. Korpusu Polskiego [na portalu dedykowanym projektowi „Szlaki Nadziei Odyseja wolności”](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)